

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 220

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

IX METAI

JUOZAS ŠVAISTAS

SAVOJO KRAUJO ŠAUKSMAS

(Autoriui leidus, persipausdiname iš apysakaičių ir vaizdėlių ELDORADO rinkinio, išleisto BENDRIJOS leidyklos Hannover, Vokietijoje. — Red.)

(Tęsinys)

Ir šit nejučiomis tasai namas užgulė sunkia kankinama našta. Kiek pirmiau jis buvo džiaugsmas, paguoda, tiek dabar nuolatinė kančia. Linksmi šviesių vilčių gavinami su pirmuoju savo vyru taisė šį lizdelį. Daug nuo ko susilaikydami, geresnį kšni nuo burnos atitraukdami, dėjo centą prie cento, spaudė dolerį prie dolerio, kad būtų senatvėj parama, ligoj ar nelaimėj kokioj tikroji pagalba. Per daugelį metų triūso, prakaito užaugo didelis gražus namas, drauge palengvėjimas ir šviesa akims. Toks jis visą laiką ir buvo, bet dabar staiga sunkumas. Toks sunkumas, kad mažiausias nudiegimas ar negalavimas koks artimos mirties šaltu prakaitu išpildavo ir taip sukrėsdavo, kad tikra ligonė pasidarydavo.

Labai bijojo, kad staigi mirtis neužkluptų jos, kol nesutvarkyti dar namo reikalai. Bet kaip dabar padarius? Čia dažnai parūgodavo Dievui, kodėl ją taip nubaudė, kad nepalaimino jos vaisingumo. Būtų ipėdiniai, netektų dabar taip galvos sukti. Juk galėjo ką nors ir įsūnyti. Tokių gražių gabijų našlaičių yra mačiusi. O dabar?

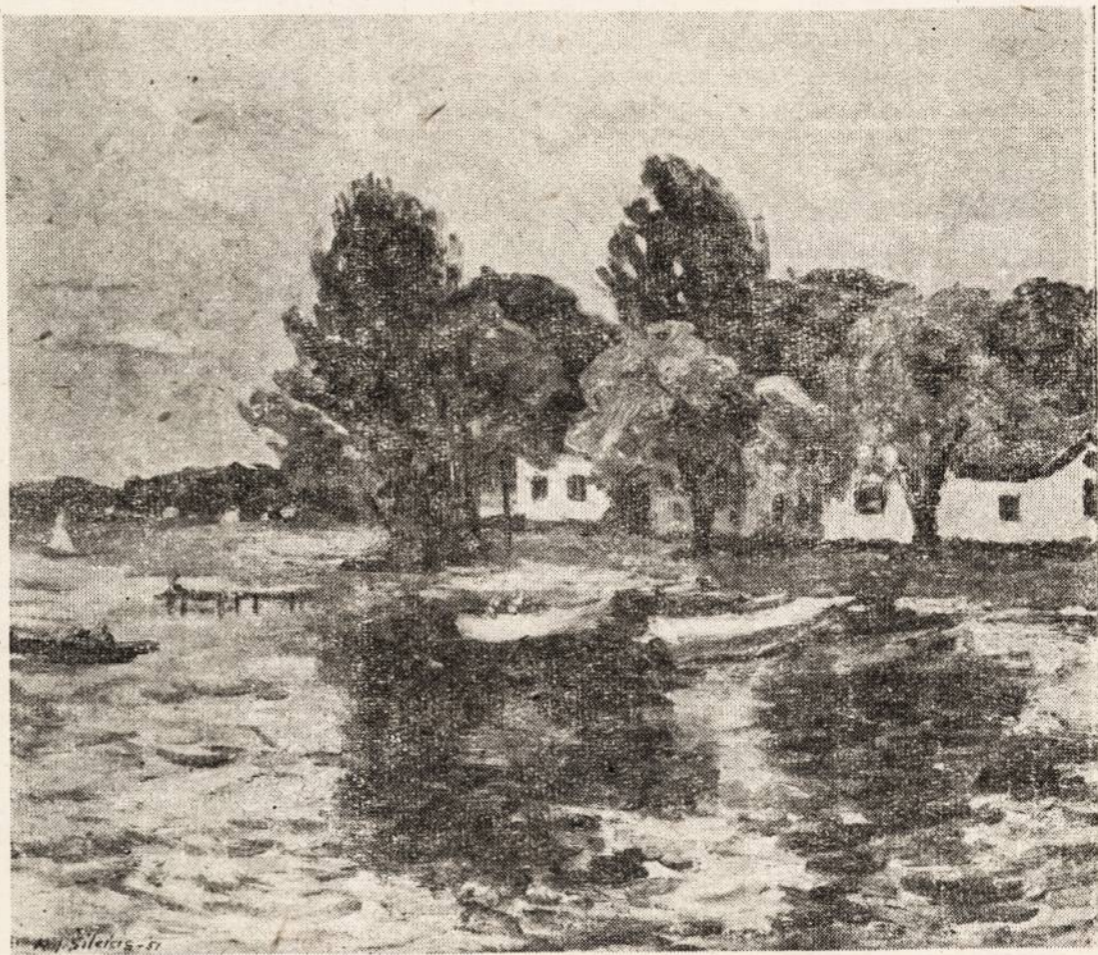
„Užrašysiu,“ pagalvodavo, „kuriai nors bažnyčiai, ligoninei ar prieglaudai. O gal pavesti kuriai nors lietuvių draugijai? Jau buvo nusistatyta paaukoti Lietuvai, tad tegu sau lietuviai ir naudojasi. Bet jau nei Casey nei jo vaikai to namo negaus. Už ką gi jiems? Nė pirštų nėra prikišę ar kuo nors kitu prisidėję. Tegū sau veltui nesitiki ir nelaukia.“

Bet visa tai tik mintys — palaidos, neišbaigtos. Ryžto nebuvo. Kažkokie pasamones stabdžiai ar lūkesčiai sulaukydavo nuo galutinio apsisprendimo.

Tuo tarpu slinko dienos ir metai. Ji vis penėjosi ir tuko. Galų gale visai sunki, ne paslanki pasidarė. Sau butą buvo pasirinkusi pačiam viršuje, penktajam aukšte. Jau vargas buvo nusileisti lipyne žemyn, o tuo labiau užkopti į viršų. Prekes ir kitus reikalingus dalykus užsakydavo telefonu. Nustojo bet kur lankytis. Pas ją irgi beveik niekas neužeidavo. Pirmiau mėgdavo dar palošti pinaklio. Bet ir tas nusibodo. Visai neįdomios pasidarė žiovaujančios kaimynės su tomis pat pasenusiomis kalbomis. Visiškai užsidarė savo šešių kambarių bute ir duso. Tikrai troško tarp gausybės popierinių, gėlių, kilimų, sofų, minkštų spalvotų priegalvių, tarp daugybės baldų, dvigubų užuolaidų ir nuolat užtemdytų, aklinai uždarytų langų. Buto plotas buvo didelis, bet visur taip užkrauta, nereikalingai, pamėgdžiojant kitus prikimšta, prikarstyta, jog net staigiai pasisukti pavojinga būdavo.

Dažniausiai šliurindavo ji po virtuvę arba ten sėdėdavo. Čia buvo šviesiau ir erdviau. Virtuvėj jausdavosi laisvesnė, ne tiek varžoma visokių kūmučių nurodymų ir ceremonijų. Čia drąsiai atsidarydavo langą ir berdavo karveliams visokius trupinius ant gretimo namo plokščio stogo, kuris buvo kiek žemiau. Karvelių suskris-

MIKAS ŠILEIKIS —
Peizažas

davo dideli būriai, įvairiausių. Įdomu jai buvo žiūrėti, kai jie vikriai sukinięjas atstatę gūžius, gyvai burkuoja, o kiti krapštinėja savo pasparnes, atskleidę plunksnas saulės atakaitoj. Tai buvo vienintelė josios pramoga, kuri niekad nenusibosdavo. Daug liūdniau pasidarydavo, kai lietus pildavo arba darganos užeidavo. Tada karvelių nesulaukdavo. Kažkur jie dingdavo.

Vienu metu kažkas naujesnio, įdomesnio krustelėjo jos sieloj. Tarytum atgijo kažkas prarasta ir apraudota. Gyviau visur pradėjo rašyti kalbėti apie DyPy. Vienur kitur jau buvo pasirodę jie, čia pat tame pačiame mieste. Vadinas, buvo apčiuopiama, aiški tikrybė. Kai jos kaimynas, taverenos savininkas, susilaukė dypuko, jau ji nebeiškentė ir skubiai nukiūtino.

Tikrai už smuklės stalo, šalia senojo šeimininko, išvydo naują šaunų vyruką, pardavinėjančį gėrimus. Ji prisėdo prie to pat pailgo stalo ir paprašė vyno, kad pasikalbėtų su senuoju savininku. Bet jo šnekioti nė nereikėjo. Jis pats pradėjo kalbą.

— Matai, kaimynėle, aš jau turiu, susilaukiau! Na, kaip atrodo? Fain vyras! Tai tikras brolio sūnus, o dabar tikriausias man vaikas.

— Kai savo neturi, žinoma...

— O kam man reikia? Sakiau, kad Dievas duos ir davė. Dabar jau turiu kam palikti savo namą, ir visą biznį. Vis mane puldinėjai, ko aš viengungiu būdamas besulauksiu, kam visą savo turtą paliksiu. O dabar matai kaip gerai. Juk ką gi šis vargšas be savo tokio dėdės būtų daręs dabar?

— Jaučiu, kad jums abiem dabar labai gerai...

— Šiur, kad gerai. Bet kaip su tavim pasakyk? Juk tu daug turtingesnė už mane. Kam tu savo apartmentus paliksi? Ar niekas iš tavųjų neatsiliepė? Nieko nelauki dar?

Kaip bukiu peiliu smogė jai į skaudžiausią jos žaizdą. Staiga pritrūko kvapo ir akys užtemo. Tuojau norėjo apsisukti ir išeiti, kad daugiau nebeskaudintų. Bet staiga pašoko viena mintis ir sustabdė ją.

— Gal ir yra viena sesuo Agnieška Seibutienė su dviem sūnum... Bet kur ji dabar, nežinau.

— Ar nerašei, neieškojai? Aš tai, mat, pats susiradau sūnėną, užgrūstą Džermany kempe ir parsikviečiau.

— Kad nieko nežinau ir neišmanau. Gal tavo sūnėnas dabar man paaiškintų.

— Kodėlgi ne, šiūr! Eikše, Poviliuk, susipažink. Čia misiz Key, mano sena kaimynė. Dabar pasikalbėkit judu. Aš tave paduosiu už stalo, nes tu ir mane pavaduoji.

— Ar jau seniai iš Juropos? — paklausė Key.

— O! jau greit du mėnesiai. Šeimininkas neiškentė. Aptarnaudamas svečius pribėgo ir bloškė:

— Matai, kaimyne, ligi šiol nė nežinojai. Atsiskyrus nuo visų, užsidarius kaip nabašnykas laidotuvių koplyčioj. Aš tik klausaus, kada varpais užskambins. Išties kaip nabašnykas pasidarei. O juk tokia gyva, žmoniška būdavai?

— Palauk, netrukdyk tu, plepiau! Paskum su tavim pakalbėsiu.

— Taigi... — ji vėl prabilo į Povilą: — Gal girdėjai ten kempėj, ar nebuvo kartais Agnieškos Seibutienės su dviem suaugusiais sūnum?

— Mūsų stovykloj tai negirdėjau, o daugiau kas gi ten visus suvaikys.

— Tai ne vienoj kempėj visi gyvenot?

— Oi ne! Daug tų stovyklų yra, plačiai po visą Vokietiją išblaškyta. Ar tamsta tikrai žinai, kad sesuo pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją? Ar turėjo ji tamstos adresą?

— Turėjo, kaipgi neturės. Visą laiką susirašinėjom. Keturiasdešimtais metais net penkis dolerius buvau nusiuntusi.

— Ir gavo?

— Gavo, atrašė.

— Keista... Netgi labai keista.

— Kodėlgi?...

— Tuomet jau bolševikai buvo Lietuvoj... Na, tiek to!

— Bet po to viskas nutilo, nutrūko, kaip vandenį.

— Štai ir yra, ką aš norėjau pasakyti. Antra vertus, gal tamstos sesuo tebėra Lietuvoj?

— Gali būti ir taip. Aš labai norėčiau dabar atsigabenti ją pas save. Ar nežinai tamsta, kaip čia galima būtų padaryti?

— Iš ten atsigabenti dabar — tai kaip poteriuose ant amžių amžinųjų ir amen.

— Bet aš girdėjau, kad žydai pravažiuoja.

— E! Čia visai kas kita. Daug pinigų kaštuoja ir visokių gudrybių reikia.

— Pinigo aš nepagailėčiau. Kiek čia reikės — tūkstantis, dvi... ligi penkių.

— Labai malonu, bet čia nieko padėti negaliu. Jeigu Vokietijoje, tai visai lengva (Tęsinys 2-am psl.)

surasti ir atsigabenti. Galima su mūsų konsulu pasitarti, galima laikraščiuose pasiskelbti.

— Na kaip, išsiaiškinot? — vėl įsiterpė šeimininkas.

— Beveik nieko...

— O aš tau, misiz, seniai sakiau, iš pat pradžių, kai tik karas baigėsi, ieškok, rūpinkis. Kepti karveliai tik sapne įkrinta į burną.

Po šito apsilankymo dar daugiau susielėjo ir susikrimto Key. Atsirado naujas kančių kėlėjas — pavydas ir savęs plikimas. Daugiausia pavydėjo Adomui Baužai, tam tavernos savininkui. "Koks įdomus jaunikaitis!" — pasigailėdavo jį. "Kaip tam senberniui dabar linksma ir gerai. Bet turbūt Agnieškos irgi gražūs, išmintingi sūnūs. Juk visa mūsų giminė nors biedna, bet neprasta. Visi prasimušė į žmones ir padoriai, garbingai gyvena."

Besikankindama apsigalvodavo ir vis rengdavosi nueiti pas konsulą. Pagaliau nuėjo, bet tik tada, kai konsulas pasikvietė ją.

Įpuškėjo atgal uždususi, pagyvėjusi. Orą gaudė daugiau burna, negu šnervėmis. Linksma kuduliavo po kambarius. Staiga svečių kambaryje priėjo prie langų ir paleido iki pat viršaus naktines užuolaidas, arba shades. Užmiršo visus papročius ir kaimynų pažiūras. Net patį nustebo, kaip šviesu ir lengva pasidarė kambaryje. Tarytum viskas nauja ir pirmą kartą matoma. Popierinės apsnūdusios gėlės, rodos, įgavo gyvybinių sulčių ir paleido gaivų švelnų kvapą.

Vyras ilgai žiūrėjo, sekiojo akimis, pagaliau neiškentė:

— Kodėl nieko nepasakoji, kam buvo pakvietęs konsulas?

— Čia daugiau mano reikalas ir tavęs beveik neliečia. Visai išsiaiškinom, kad Amerikoj yra mano sūnėnas. Ir aš dabar jau turėsiu. Nebebūsiu tokia vieniša.

— Kas, dypukas?

— Kad ir toks.

— Oi atsargiai dabar su šitais dypukais. Be reikalo taip iš karto pasitiki ir džiaugies. Gali trikų pridaryti. Dabar jie visokio sviesto perėjo ir visokių reketų išmoko.

— Tiktai ne mano giminės. Mūsų giminėj nė vieno sukčiaus nebuvo ir nėra. Gal pas jum taip yra.

— Kam tuojau piktai? Juk aš nesakau, kad čia tavo giminė. Gali būti visai svetimas.

— Kaip tai svetimas?

— Matai, kokia tu akla varna.

— O tu asilas ilgausis!

— Na šit: visai negalima su tavim žmoniškai...

— Tai su tavim!

— Palauk, deary, duok man pabaigti.

— Kad čia nėra ko nei pabaigti nei pradėti. Žmogus ieško, šaukiasi, tik reikia atsiliepti.

— Bet koks žmogus?

— Ir vėl jis savo. Nagi sakiau, kad sūnėnas, Petras Seibutis! Mano sesers Agnieškos sūnus.

— Tokia keista pavardė...

— Kaip tai keista? Ar tavo tai jau dievai žin kas: Kijauskas — Key. Ar girdėjot tokį bajorą.

— Ne...

— Kas ne? Juk jis turėjo tėvą, tai ir pavardę gavo jo. Gal tik jūsų šliakčianų vaikai gimsta be tėvo pavardės.

— Vėl ji nuvažiavo... Aš noriu pasakyti, kad atsiranda tokių, kurie pagauna kur ar nugirsta adresą ir prisikabina, ypač kai sužino, kad turtingi. Jau ne vieną girdėjau nusiskundžiant.

— Nebijok, tu nenukentėsi dėl to! Gal... Na, vėliau apie tai.

— Tad išeina...

— Taip, tikrai išeina, jeigu nebeateina jau.

Pietūs praėjo šnairomis, be žodžių. Ji pavalgė virtuvėj, o jis valgomajam. Po pie-

K O L O M B A

Sio romano autorius Prosper Merimee, prancūzų rašytojas, gimęs Paryžiuje 1803 m., miręs 1870 m. Jis gavo puikiausią klasiikinį išmokslinimą, mokėjo daugelį kalbų. Artimi ryšiai su imperatoriaus rūmais padėjo jam padaryti puikią karjerą. Buvo senatorius, generalinis istorinių paminklų inspektorius. Daug keliavo ne tik po kaimyninius (Ispanija, Italija) kraštus, bet buvo pasiekęs net Rusiją. Savo kelionėse, be paminklų, atsidėjęs studijavo lankomus kraštus, žmonių būdą, papročius.

Kaip romantikas Prosper Merimee savo veikalams rinkosi nuostabesnius įvykius, mėgo vaizduoti ypatingus charakterius, žiaurias, šiurpulingas scenas ir didelių aistrų žmones. Bet kaip klasikas ir istorikas savo vaizdavimuose daugiausia laikėsi tikrovės, santūrumo. Todėl jo stilius blaiviai ramus, konkretus, neapkrautas retoriniu kamšalu bei būdingomis romantikams fantazijomis ir perdėtu jausmingumu (patosu).

Po kelionių į Italiją ir Viduržemio jūros salas buvo sukurtas romanas Kolomba (1840), iš Ispanijos — Carmen (1845). Pagal šį romaną vėliau buvo sukurta garsioji tuo pat vardu opera. Josios libretto parašė Meilhac, o muziką — Georges Bizet. Esame girdėję ir apie Lokį, tarytum lietuviškos aplinkos veikalą, iš kelionių po Rusiją.

Kalbamasis romanas Kolomba (Kolomba) grynai iš korsikiečių gyvenimo.

Corsica (Korsika), prancūziškai Corse, sala Viduržemio jūroj. Ji 50 mylių nutolusi į vakarus nuo Italijos ir 110 mylių į pietus nuo Prancūzijos. Plotas 3,367 kv. m. Gyventojų (1946) turėjo 267,971. Nėra ji didelė: apie 114 m. išilgai ir 50 m. skersai. Paviršius nepaprastai kalnuotas. Aukščiausia viršūnė Monte Cinto — 8,890 pėdų.

Gyventojai mišrios rasės, nuo senųjų iberų, ligurų, kartaginiečių ligi graikų. Žymiausias miestas Ajaccio, sostinė, kur Napoleonas I buvo gimęs. Sala amžių bėgyje priklausė įvairioms valstybėms. Dabar ji valdoma Prancūzijos ir sudaro atskirą departamentą.

Salos gyventojai pagarsėję savo karinumu, žiauriais papročiais ir nepasiduodą vietinės administracijos suvaldomi. Kalnuose lengvai suranda prieglaudą besislapstą įvairūs politiniai ir kriminaliniai nusikaltėliai. Ligi XIX amž. pusės plačiai buvo praktikuojamas senųjų laikų paprotys — Vendetta. Tai būtinas kraujo kerštas dėl savo artimojo nužudymo.

tu tuojau išskubėjo pas Baužas į taverną.

Šeimininkas, kaip visada papratęs su svečiais, maloniai šypsojos ir pamerkė:

— Šiandie, misiz, tu visai kitokia. Aš matau. Jau tikrai ką nors nepaprasto turi?

— Atspėjai, kaimyne. Bet ir bėda kartu: reikia laiškas rašyti. Net gėda prisipažinti: lietuviai, o savo rašto nemokam. Angelskai galėčiau gal, bet, manau, jisai neperskaitys.

— Taigi, seniau į kraują rašydavom ruskom raidėm, o dabar gal ir tai pamiršom... Daug praėjo metų, kai neberašom.

— Sakau, gal Poviliukas?

— O, jis. Žinoma! Kas gi bebūtų, jei jie dabar nemokėtų. Tai ne mūsų čėsai. Eikit, va, į mūsų rūmus. Dabar mudu du ten tvarkomės ir šeimininkaujam. Kaip dainoj: du broliukai...

— Trūksta tik mergelės.

— Ėt! Dievui ant garbės. Dėl manęs tai jau spakaina. Nebent Poviliukas... Atsimeni, vieną kartą buvau pasipiršęs tau — išbrokijai. Taip ir likosi.

Kai Povilas paklausė, ką gi dabar rašys, ji ne tuoj atsakė. Skubėdama iš konsulo namo, aiškiai buvo sudariusi laiško turinį. Šaltas vyro nepasitikėjimas vis dėlto paveikė ir sumaišė. Kiek pagalvojusi pasakė:

(Bus daugiau)

Prosper Merimee meistriškai su patrauklia intriga pavaizduoja būdinguosius tos salos broožus. Vaizdžiai supažindina su to meto korsikiečių gyvenimo būdu ir jų papročiais. Aprašinėja su neslepia simpatija, šiltai. Net vadinamieji banditai, kurie slapstosi kalnuose, labai palankiai parodyti. Jie tarytum didvyriai, romantiškieji plėšikai a la Schillerio dramose, arba Puškino Dubrovskij. Vyras smarkūs, atkaklūs, nesigaili nei savo vargo nei gyvybės kovoje dėl tų tikslų, kurie jiems svarbiausi atrodo. Nuo vyrų neatsilieka ir moterys. Jos artimiausios padėjėjos ir vyriausios kurstytojos.

Vyriausioji romano veikėja, Kolomba, kaip tik ir yra moteris. Jauna, žavi, tipiška korsikietė, iš garbingos Della Rebbia šeimos. Kolomba drąsi, gudri, valinga ir didelės aistros mergina. Ji švelni, meili ir drauge žiauri, kaip tigrė. Ji skaudžiausiai kenčia, visas gyvenimas nemielaus jai, kad neatkeršyta jos tėvo žudikams. Ji svarbiausioji visų vyrų įkvėpėja ir valdovė. Jai nusilenkia net banditai, ji ir brolių, apsilankiusį tėviškėj, nepalaidama kursto, kad įvykdytų to keršto aktą.

Jos brolis Orso, Prancūzų kariuomenės karininkas, ilgai gyvenęs kontinente, jau nutolęs nuo savo tėvyniečių žiaurių papročių. Nebėra toks karštas ir jautrus. Žudyti žmogų, ypač dėl keršto, jam svetima jau. Sesuo nerimsta, griebiasi net klastos ir kitokių būdų, kad paveiktų savo brolių ir pasiektų tikslo. Galų gale viskas taip įvyksta, kaip ji norėjo.

Be šitų pagrindinių veikėjų, banditų, visos eilės administracijos pareigūnų, reikšmingą vaidmenį suvaidina dar Anglų armijos pulkininkas Sir Thomas Nevil ir jo duktė Lidija. Tai keliautojai, snobai. Keliuoja todėl, kad neturi ko veikti. Iš karto atrodo tarytum nereikšmingi asmenys, bet ir jie labai vykusiai įtraukiami į viso veikalo akciją. Pasirodo labai svarbūs. Lidija galų gale susižieduoja su Orso. Ir čia be Kolombos sumanumo, apsukrumo neapšeiinama. Visi keturi laimingi, linksmi iškeliuoja į Irlandiją.

Prosper Merimee. KOLOMBA. Išvertė Ant. Valiukėnas. Išleido TERRA. Spauda M. Morkūno. 239 psl., kaina \$2.25.

Petras Dulakis

STAIGMENA LIETUVIŠKOSIOS KNYGOS BARE

Dar šio mėnesio pabaigoje pasirodys nauja Alfonso Nykos-Niliūno poezijos knyga ORFĖJAUS MEDIS.

Šiame leidinyje iš tikrųjų autorius pateikia du poezijos rinkinius, kurie, šiuo atveju, eina knygos dalimis. Pirmoji dalis ORFĖJAUS MEDIS, antroji INFERNO.

Pirmojoje dalyje yra šie skyriai: Žuvę namai, Džiaugsmingos laidotuvės, Sapnai išvykstančiam iš namų ir Išsivadavimo naktis. Antrojoje dalyje: Princas XVIII amžiuje, Mirusieji angelai ir Odisėjas pas feakus.

Knyga turės apie 140 psl. ir bus didelio (ŽEMĖS antologijos) formato, gero popieriaus.

Viršelį, titulinį puslapį (dviejų spalvų), dalių pavadinimus ir skyrių pirmąsias raišdes darė Kazys Janulis. Knygos leidžiamas labai mažas tiražas.

Alfonsas Nyka-Niliūnas pirmąją savo poezijos knygą (PRARADIMO SIMFONIJOS) išleido 1946 m., Vokietijoje, užsirekomenduodamas didelės jėgos poetiniu talentu. Taip pat dalyvavo naujosios lietuvių poezijos antologijoje ŽEMĖJE, kuri pasirodė 1951 m.

Autorius aktyviai dalyvauja mūsų literatūriname gyvenime: plačiai bendradarbiauja periodinėje spaudoje, kovingai gindamas meninius principus. Be to, įeina į AIDŲ redakcinį kolektyvą, o LITERATŪROS LANKŲ ekipoje yra bene svarbiausias jos narys.

PARKSIDE. 27-inch aluminized tube. Mahogany finish console. Sabre Jet Tuner. Built-in UHF-VHF Roto-Tenna. Blond, slightly more. Fed. Tax included.
MODEL 27K2

- Exclusive Distance Selector Switch!
- New Glare Down/Sound Up Styling!

Motorola TV

with
Double-Power Picture

Come to
(UNION APPLIANCES)
 today ...

... and

TRY ONE OF THESE FOR SIZE!

A buy! Huge 24-inch picture-tube in a beautiful walnut-finish console with new Glare Down/Sound Up styling. A built-in UHF-VHF Roto-Tenna Improved Sabre Jet-Tuner, Miracle Interlace, all-new Pictron-powered chassis. Distance Selector. High in features, low in price! Also in mahogany, slightly more. Federal Excise Tax included. **MODEL 24K3W**

- New, Exclusive Double-Power Picture!
- Newly-patented Pictron Power Unit!

AT YOUR HOME IN ONE HOUR!

Give us a ring now and we'll deliver to you the most powerful picture in all television—the new '54 Motorola TV. Judge for yourself how Motorola's Double-Power Picture doubles viewing pleasure, brings the station nearer, makes the picture clearer. Listen to the magic realism of Motorola Golden Voice tone. See if you don't agree that Motorola is the BEST, BEST BUY in all TV!

LIFETIME FOCUS PICTURE TUBE
 Motorola's own Picture Gun bombards your electrostatic, cylindrical tube with 1800 pictures a minute, always perfect. Permanently adjusted.

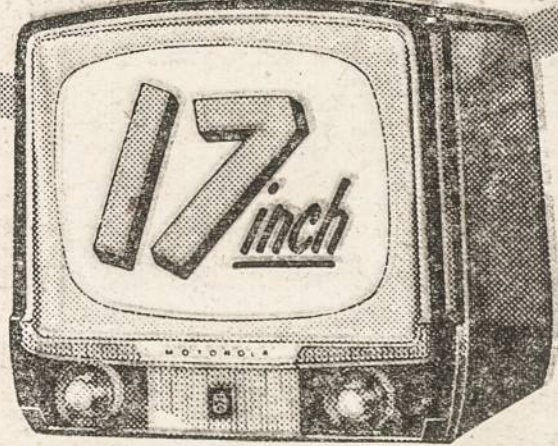

IMPROVED MIRACLE INTERLACE
 Now, famous Miracle Interlace permanently assures you perfect line-free interlacing. Clearest, best-defined big-screen picture in all TV!

NEW! ROBOT 82 UHF-VHF TUNER
 Built-in Robot 82 all-channel one-knob tuner is optional in '54 models, or easily added later. All models have built-in UHF-VHF antenna

- Full 1-Year Warranty on All Parts!
- Robot 82 UHF-VHF Tuning Optional!

Value challenger! New, improved 1954-style mahogany plastic table model. Stain, warp, fade-proof. New 17-inch cylindrical tube. Tops in clarity, contrast, stability. Built-in UHF-VHF antenna. Federal Excise Tax included in price. **MODEL 17T15**

- Exclusive Distance Selector Switch!
- New, Contemporary Exclusive Styling!

New walnut finish console features an acoustically matched cabinet with special Glare Down/Sound Up styling. Improved Concentrated Power Chassis doubles up with patented Pictron power unit for Double-Power Picture. 21-inch picture tube... famous Lifetime Focus. Mahogany or blond, slightly more. Fed. Excise Tax included.

MODEL 21K12W

- Exclusive Distance Selector Switch!
- Exclusive New UHF-VHF Roto-Tenna!

Motorola TV

Low Down Payment! Easy Terms!

40 SO. CLINTON STREET **UNION APPLIANCES**

DEARBORN 2-4838

DERINIMO GENIJUS

(Neparašyto straipsnio planas)

Ižanga

Mūsų epochą valdo derinimo genijus. Jis pastebimas visose gyvenimo srityse, pradedant individualia kūryba ir baigiant pasaulinės politikos pasiekimais.

(Pavyzdžiai ir jų nusakymas: derinimo politika tarp diplomatijos šefo ir VLIKO; tarp partijų — ALTE; tarp Rytų ir Vakarų — JT Organizacijoje ir kt.)

Galima drąsiai tvirtinti, kad tik nuosaikaus derinimo dėka, šiandien laikosi ne tik mūsų, bet ir viso pasaulio visuomeninė struktūra.

Dėstymas

Bet vaizdžiausiai derinimo genijus išryškėja mene. Ir nieko nuostabaus, nes juk menas yra epochos veidrodis.

Ryškiausias derinimo pavyzdys literatūroje yra Vinco Kazoko poezijos rinkinys "Sapnų pėdomis". Jame autorius nuostabiu įgudimu suderina Nykės-Niliūno, Henriko Nagio ir kitų poetų pasiekimus, rezultate išgaudamas visiškai naujus dalykus.

(Pavyzdžiai, citatos, lyginimai ir rezultatų apibūdinimas).

Bet tuo, kuo Kazokas yra poezijoje, Kazimieras Žoromskis yra tapyboje, kurios parodą jis neseniai surengė Chicagoje.

(Trumpai apie parodą, eksponatų išvardinimas, kompozicinių ir formalinių ypatybių išryškinimas, paveikslų suskirstymas grupėmis pagal jų formalines savybes ir žodis apie dailininką).

Rouault ir Soutine tapybos bruožai čia randa originaliausią, niekenu iki šiol tokiu intensyvumu nepraktikuotą ir taip vykusiai neišgautą, suderinimą.

(Kaip ir Kazoko atveju, pavyzdžiai, lyginimas ir rezultatų apibūdinimas).

Užbaiga

Visa tai liudija, kad mūsų epochoje viešpatauja derinimo genijus. Reikia džiaugtis, kad mūsų literatai ir dailininkai taip taikliai atspėja laiko dvasią, išreikšdami ją žodžiu ir teptuku.

Nėra abejonės, kad jų originalius laimėjimus įvertins plačioji mūsų ir svetimtaučių visuomenė, ypač toji, kuri dirba derinimo darbu.

Turite vaikų, ar turite jiems LIETUVOS ISTORIJĄ?

Šią knygą parašė istorikė ir pedagogė Dr. V. Sruogienė, ji geriausias Lietuvos istorijos vadovėlis mokyklai, o taip pat įdomi knyga kiekvienam, besidominčiam mūsų krašto praeitimi.

Knyga parašyta populiariai, ji įdomi, gausiai paveiksluota, 200 psl., didelio formato. Irišta į kietus viršelius. Kaina 3 dol.

Užsakymus ir pinigų siųskite TERRA, 748 West 33rd Street, Chicago 16, Illinois. (Sk.).

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, DECEMBER 12, 1953

(Jau įžangoje išvardintų derinimo organizacijų, kurios turėtų remti tų dviejų būdingų menininkų kūrybos laimėjimus, pakartojimas).

Pastaba: Rašant straipsnį, plano detalės gali būti keičiamos, neiškreipiant pagrindinės idėjos.

—K. Junkeris

LIETUVIŠKA GAZOLINO STOTIS IR AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖS

SHELL BENZINAS

Atlieka visus motorų ir karoserijų darbus, parduoda visų firmų automobiliams dalis, baterijas, padangas pavieniai ir garažams.

DARBAI ATLIEKAMI KRUOPŠČIAI IR SAŽINGAI.

Darbo valandos: Garažas 7-6—Benzinas 7-9—Sėkmadieniais 9-8.

Vadovauja: A. ADOMĖNAS, V. KOZICA

Kampas 58-tos ir So. Western, Tel. RE 7-9533

NEW RCA VICTOR television

with *Rotomatic* Tuning

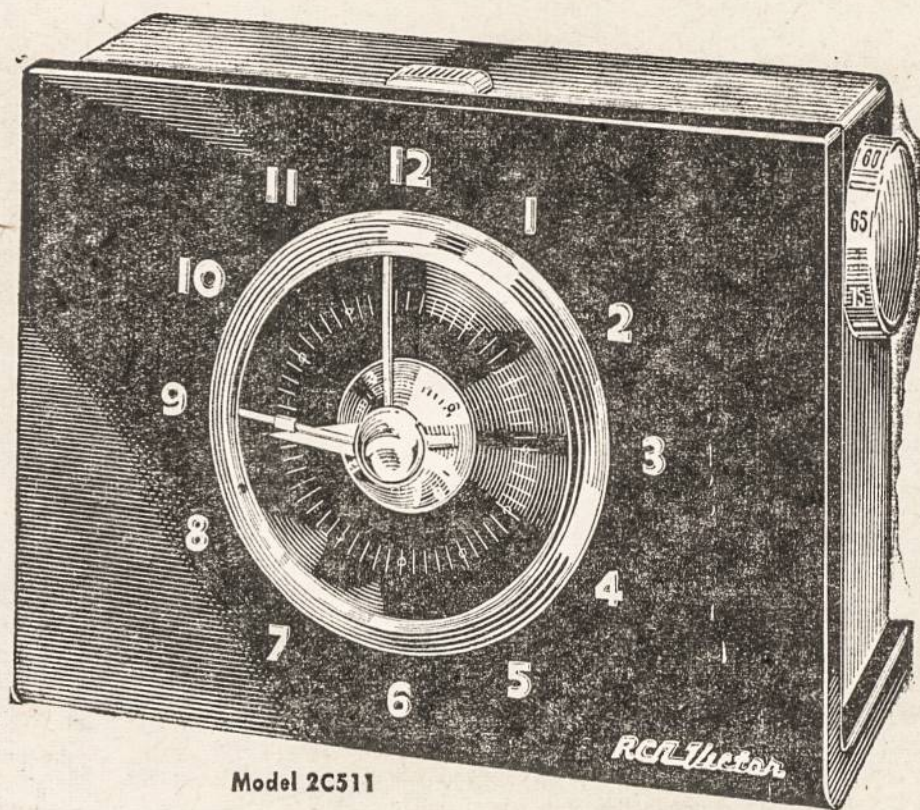

17-inch Craig—Lowest priced RCA Victor television you can buy! Compact table model is finished in sleek ebony. Model 17S349.

- More picture detail—amazing depth and clarity.
- Interference is screened out, power stepped up—automatically.
- The picture is vivid, accurate over the entire surface of the screen.

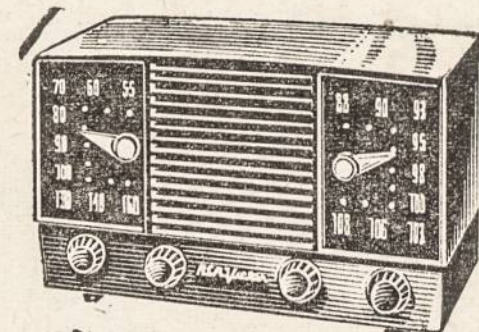

21-in. Talmadge Deluxe Cabinet finished in mahogany; limed oak, extra. Model 21D368.

Model 2C511

- A clock-radio no bigger than a clock... less than 6 inches high.
- Attractive, powerful RCA Victor radio plus a famous "Telechron" electric clock.
- You can wake up every morning to music. Radio automatically turns itself on whenever you wish.
- Handsome black and gray, two-tone gray, ivory or red plastic cabinet. See it today.

(Model 2XF931)

New
RCA VICTOR
table radio brings you
AM-FM listening
at its sparkling best

Try this one today! It's static-free FM plus powerful AM, with separate, illuminated dials.

• Big 8-tube RCA Victor radio has the famous "Golden Throat" tone system—gives you "concert-hall" realism!

• Cabinet comes in your choice of five fashion-bright colors: maroon, ivory, green, red or beige. And there's a handy phono-jack for the easy attachment of a record changer. See this beauty today.

TRAFICANTE BROS.

2301 W. TAYLOR STREET
759 SO. CALIFORNIA AVE.

Taylor 9-9100
Sacramento 2-0391

Teatras, policija ir kalėjimas

Kai kurie akylūs vyrai sako: "Kur bebūsi, kokia valdžia bebūtų — nei policijon, nei kalėjiman tarnauti neik! Pasikeis valdžia, bus blogai..."

Bet žmonės tų pavojų nepaisė ir nepaiso: nei policininkų nei kalėjimo sargų niekur netrūksta. Net pačiame Vakarų Berlyne, kur bolševikai tik taikosi koki policininką pavogti, tvarkdary užtenka.

Meno reikalų žinovai taip pat panašiai kartais yra išsireiškę: "Neprasadėkite su teatralais, rašytojais ar kitokiais menininkais. Nerašinėkite kritikų, o nukentėsite. Jei ne iš pačių menininkų, tai iš jų gerbėjų ar globėjų kartaus atpildo sulauksite..."

Nors ir dideli pavojai gresia, bet apie teatrą ar rašytojus rašančių netrūksta. Drašuočiai nieko nebijo.

Štai Lietuvoje "Kuntaplis" išspausdino straipsnį "Kaip mes steigėme savo teatrėlį". Labai gražiai buvo Kauno valstybinis teatras aprašytas — prastoji pusė ištraukta į viršų... Bet tas rašinėlis labai sujaudino ir išgąsdino tik per protekciją teatre besilaikančias artistes, jų vyrus ir gerbėjus. Užaliarmuota tapo ir komendantūra. Ponas Kauno miesto ir apskrities karc komendantas "įžiūrėjo", kad "Kuntaplis" tuo straipsniu kiršina vieną visuomenės dalį prieš kitą. Nubaudė redaktorių 1,000 litų bauda.

Tokiais atvejais prisistatydavo policininkas ir paklausdavo redaktorių: "Kaip tamsta manai, mokėsi grynais, ar eisi į kalėjimą?"... Nebežinau, kaip ten kuntaplininkai baigė tą reikalą, bet toks maždaug Lietuvoje buvo teatro, policijos ir kalėjimo bendradarbiavimas... Mat, valdžia teatrą rėmė ir globojo...

Chicagoj, atrodo, panašūs dalykai taip pat pradeda megstis. Grupė teatralų pasidavė bendruomenės valdžios globai. Tik dar lyg trūksta komendantūros. Štai, kai Br. Macevičius pasikalbėjo su St. Pilka ir tai į laikraštį įdėjo, Vacys Petrauskas ėmėsi laisvoje šalyje pareikšti, kad tokiems dalykams Br. Macevičius nebuvęs įgaliotas... Atsiet, lyg be cenzūros leidimo St. Pilkos teatrą reklamuoti būtų nevalia.

Ne tiek rūpėjo tuos senus ir naujus įvykius čia sugretinti, bet norėjau savo nusistebėjimą išreikšti, kad tikrai žmonės, lyg musės į išrūgas, patys į pavojų lenda ir apie teatrą rašinėja. Vienas knebinėja, ar valdovas su kelnėmis buvęs, kitas prikaišioja, kad knygnešio Rusteikos kelnės per daug suprosytos buvusios — tikrai bajoriškos...

Nuostabiliausia, kad ir moterys didžiausią drąsą rodydamos apie teatrą rašo. Turiu galvoje panelę Marytę Žičkutę, kuri "Naujienose" ėmėsi padraikoti. Be abejo, mūsų skaitančioji vi-

suomenė Marytės Žičkutės rašinių tikrai jau buvo išsiilgusi. Kai kas manė, jog panelė būsianti jau ištekėjusi ir nuo rašto dirvonų, kaip ištekėjusios dainavietės iš choro, būsianti priešimos reikalų pritūpusi...

Tegu ir prigimta mergautinė ypatybė retkarčiais parizikuoti, betgi ši kartą panelė Marytė Žičkutė, žadėdama aprašyti kaip bendruomenė organizavo teatrą, eina labai skausmingu "Kuntaplio" keliu. Ar nevertėtų apsidai-

ryti, ką nutarė paskutinysis teatralų susirinkimas ir bendruomenės atstovų suvažiavimas — gal jau komendantūra ir kalėjimas veikia teatrui nuo visokių (be įgaliojimo veikiančių) rašėjų apsaugoti... — Brauktukas

1954

THERE IS NOTHING FINER THAN A STROMBERG - CARLSON

EASY TERMS

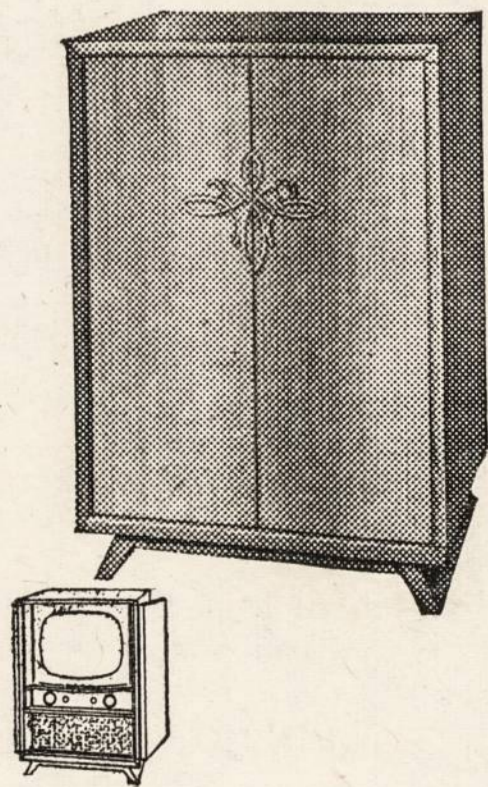
PANAVUE • True Panoramic Vision 21" picture tube receiver in beautiful and compact ribbon-striped mahogany veneers. All-glass front gives maximum picture with console features and performance... fine PM speaker, quickly removable safety glass, tone control, phono jack.

INVADER (Mahogany) • Functional design console with entire glass front width devoted to 21" picture tube—sparkling UHF-VHF performance, intercarrier tuning for fine sight and sound. Audio system quality provided by concert-type Alnico 5 PM speaker behind attractive grill. Cabinet, on casters, in handsome mahogany finish Perma-Veneer.

EASY TERMS

MODERNE • To harmonize with the modern trend in home decoration, this 21" picture receiver in comb-grain limed oak has basically simple lines, lightly touched by gracefully flowing door decorations in a pleasing gold finish. The receiver provides unsurpassed performance on UHF or VHF, with intercarrier tuning for fine audio as well as picture.

Guaranteed Electric Appliance and Furniture Co.

2876 WEST CERMAK ROAD

BISHOP 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ KALBA

(Tęsinys iš Nr. 280.)
XXXVIII. LIETUVIŲ KALBOS
MOKYKLOS WORCESTERY
IR BALTIMORĖJ

Patį pirmoji lietuviška mokykla Worcesteris buvo įkurta 1898 m. — įkurta rūpesčiu ir darbu Pėžos, kuris labai mėgo lietuviškas knygas, dainą ir muziką. Jis suorganizavo ir Dainorių Draugiją ir mokė ją ne tik dainuoti, bet ir skaityti ir rašyti, nes tais senais laikais atvažiuodavo iš Lietuvos vaikinai ir mergaitės, „nepažindami nei rašto, nei druko“. Jis labai mėgo smuiką, tai Dainorių Draugiją mokydavo dainuoti, smuiko iš rankų nepaleisdamas, kaip Mikas Petrauskas kad darydavo, visada su smuiku rankose, kada jis mokydavo chorus.

Antra lietuvių kalbos mokykla buvo įkurta Worcesteris tik po 16 metų — 1914 m. Ją suorganizavo Lietuvių Socialistų Sąjungos 40 kuopa. Mokytojavo A. Busas ir J. Naudžius. O trečią lietuvių kalbos mokyklą čia suorganizavo M. Šalčius 1915 m.; bet ji greitai paired. 1916 m. žiemą čia buvo įkurta lietuvių kalbos, dainos, šokių ir apskritai muzikos mokykla vaikams — jauniems lietuviukams. Ją sugalvojo ir įsteigė jau minėta Lietuvių Socialistų Sąjungos 40 kuopa. Mokykla buvo pavadinta „Žiburėliu“. Ją steigiant, buvo turėta galvoj lietuvių kalbos ir kultūros išlaikymas naujos kartos širdyje bei sieloje. Taigi tikslas buvo labai gražus ir būtinais reikalingas, ir todėl jis smarkiai pakstino kitas lietuviškas draugijas ateiti į talką. Ir atėjo, nes netrukus įsijungė į šią labai gražų darbą net 6 draugijos! Vaikučius mokė J. Micevičia, J. Naveckas, M. Jablonskytė, Ig. Perminas ir G. Kyba.

1919 m. čia buvo suorganizuota dar viena vaikams mokykla. Ją suorganizavo Sandaros 16 kuopa. Pavadino ją gražiu ir patraukliu vardu — „Aušrelė“, nes visi troško, kad jų vaikų širdyje-sieloje lietuviybė auštų, kaip rytas, o ne temtų, kaip vakaras... Mokytojavo B. Mingaila, V. Jokubinas, K. Masaitis, J. Ruktytė ir Dirvelytė.

Dar ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 57 kuopa buvo įkūrusi čia lietuvišką mokyklėlę; bet ji, vos-ne-vos vieną žiemą išsilaikiusi, mirė.

Tai tiek apie lietuviškas mokyklas Worcesteris. Daugiausia man apie jas parašė J. K. Karazija — senas ir geras Worcesterio lietuvis veikėjas, lietuviškos minties ir kultūros nenuilstas rėmėjas. Būčiau labai dėkingas, kad dar kas nors man apie jas parašytų.

O iš Baltimorės atsiuntė man žinių apie lietuvišką mokyklą Jonas Šliburis — senas Ame-

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, DECEMBER 12, 1953

rikos lietuvių feljetonistas, ir trumpų vaizdėlių rašytojas. Jis sako:

“Teiraujatės apie mokyklą Baltimorėje. Mokykla buvo. Ji įsisteigė 1914 m. ir gyvavo 8 metus.

Mokyklą vedė Antanas Kurelaitis. Jis pats jokios mokyklos nebuvo lankęs, tik pats per save prasilavinęs. Tai tokia pat mokykla, kaip P. Rimšos prie ratelio...

Mokinių turėjo kartais mažiau, kartais daugiau. Ir mokinosi iš Lietuvos atvykėlių ir čia, Amerikoje, gimusių. Ir aš manau, kad jie šiek tiek pramoko skaityti ir rašyti.

Vieną kartą Uždavinys iš Utica, N. Y., man rašė ir prašė, kad aš suorganizuočiau mokyklą. Ir jisai pasitenkintų, jei gautų savaitinės algos 15 dol. Aš jam nurašiau, kad tai vargiai begu būtų galima. Jis daugiau man neatrašė.”

Čia labai įdomu, kad net ir tada, kada visi sutikdavo mokytį be jokio atlyginimo, Uždavinys pareikalavo net 15 dol. per savaitę! Tai labai nepaprasta, net netikėtina. (B.d.)

Dr. Alg. Margeris

P. S. Labai prašau parašyti man kiek nors daugiau iš Worcesterio ir Baltimorės apie lietuviškas mokyklas! Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 South Halsted St., Chicago 8, Ill.

Visų pažiūrų žmonės gerai atsiliepia apie P. Abelkio parašytą istorinį romaną **ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS**

Knyga irišta drobės viršeliuose, per 400 psl. Kaina 3 doleriai ir 50 centų. Reikalaukite pas visus knygų paltintojus arba siuskite užsakymus su pinigais leidyklos atstovui JAV tokiu adresu:

V. MALAKAUSKAS,
10716 Wabash Ave., Chicago 28, Ill.

Floridos saulėje dienas galima leisti be darbo, bet nuobodu be NAUJIENU. Patyre vasaruotojai, išvažiuodami į pietus, liepia ten

Vakarų Komitetas, turėdamas galvoje SLA gerovę, siūlo nominuoti ir rinkti šiuos asmenis Susivienijimo pareigoms:

V. F. LAUKAITIS — prezidentas
POVILAS DARGIS — viceprezidentas
E. MIKUŽIUTĖ — sekretorius
KAZYS GUGIS — išdininkas
TAMAS MATAS — izdo globėjas
J. ARLAUSKAS — izdo globėjas
Dr. P. ZALATORIS — kvotėjas

VAKARŲ KOMITETAS

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
STASYS DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
Prityres mechanikas, turis moderniausius įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja

motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.

Knygos, kurias myli ir protas ir širdis

TINKAMIAUSIOS
ilgiems žiemos vakarams
ir Kalėdų dovanoms
KNYGOS
gaunamos iki Naujų Metų
beveik už pusę kainos.

CHIKAGOS SESELIAI. Septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io Raistą; iliustruotos: 316 psl.; Kaina \$3

ŠLIUPTARNIAI. Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakyta apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 psl., Jono Šliupo, „dėdės“ Šerno ir kun. Dembskio atvaizdai, kaina tik 3 doleriai.

SIRDIES RŪMAI. Am. lietuvių gyvenimo romanas; pirmas apie širdį iliustruotas;

450
puslapių;
kaina 4
doliai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiškite į voką \$6.00 ir siuskite: DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekviettą sutaupyttą dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojojimo
- ★ Partrauksim jūssų pinigų iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniai nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniai visai neatidaroma.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Virginia 7-7747

M. Biliūnas

Nesenstanti knyga

Šiais laikais skaitančiajam siūloma daug knygų. Deja, nevisos, perskaitytos knygos, norisi išrikiuoti lentynose.

Neseniai išėjo iš spaudos ypatingos rūšies knyga, kurią mums patiekė dipl. ekonomistas Jonas K. (Kareckas) Karys, patyręs spaudos žiurkė, buv. Lietuvos Monetų Kalyklos Vedėjas. Knygos pavadinimas: Nepriklausomos Lietuvos pinigai (istorija ir numizmatika). Šią knygą galima pradėti naują lentyną — Nesenstančių Knygų. Knygoje sukrauta medžiaga bus visuomet aktuali, nesenstanti.

Tikrai linksma krūtinėje, var-

tant tokią knygą tremyje. Strokame, liuksusiniame tomelyje, aplenkta savotiškai originaliu ir, reikia pasakyti, vykusiu aplanku, autorius sukrovęs gausius lobius apie 1915—1941 m. Lietuvoje ėjusius pinigus. Tokio vientisais darbo mūsų tautos pinigų istorijos ir kartu numizmatikos srityse mes nesame turėje. Jei autorius (žada šios knygos pratarinėje) savo žodį ištesės ir išleis knygą apie senovės Lietuvos pinigus, tai ir šios knygos vertė dar padidės, nes sudarys ištisinę grandį mūsų tautos pinigų istorijoj ir numizmatikoj.

Pradedant Rusijos imperijos rubliu, kursavusiu Lietuvoje iki I pasaulinio karo, baigiant tau-

(Tiesins 8-me pusl.)

Tinkamiausia Kalėdų dovana sau ir artimiesiems

Jau atspausdinta ir parduodama buv. Lietuvos Pinigų Kalyklos Vedėjo JONO K. KARIO originali knyga

“Nepriklausomos Lietuvos Pinigai” (istorija ir numizmatika).

Tai pustrėčio šimto puslapių niekad nesenstančių žinių, papildytų bei paryškintų 160-čia iliustracijų!

Salia gyvo faktų aprašymo, čia skaitytojas pamatys Rusijos caro, Vokietijos Kaizerio, Sedos apskr. “Kreismantmano”, Panevėžio Darbininkų Tarybos (1918), bermontininkų, Kerenskio, bolševikų ir kt. pinigų pavyzdžius; čia jis ras VISŲ OSTRUBLIŲ, OSTMARKIŲ BEI AUKSINŲ IR LITŲ banknotų ir monetų atvaizdus. Išsami anglų kalba santrauka daro šį veikalą iskaitomą ir kalbantiems angliškai.

Knyga atspausdinta liuksusiniame popieryje ir aplenkta puošniu viršeliu. Nežiūrint didelių spaudos kaštų, ji parduodama tik už 5 dol.

PLATINTOJAMS — 20% NUOLAIDA

Užsakymus, pavieniui ir grupėmis, siųskite šiuo adresu:

JONAS K. KARYS
45 Park Terrace Bridgeport 4, Conn.
Arba kreipkitės į vietos knygų platintojus.

GAPSINKITES NAUJIENOSE

2 GREAT APPLIANCES IN 1

THE NEW DE LUXE
G-E REFRIGERATOR-
FREEZER!

IT'S TERRIFIC

A REAL FREEZER PLUS REFRIGERATOR!

Model LM-95K
9.5 cu ft

REFRIGERATOR-FREEZER

New distinctive styling combined with startling mechanical features give you the finest in beauty, convenience and dependability. You'll really have to see it, to appreciate this wonderful new G-E Refrigerator-Freezer!

- 2 APPLIANCES IN 1**
1. Real food freezer
 2. No-defrost refrigerator

includes these amazing features!

Roto-Cold Refrigeration gives you more uniform cold refrigerator section!
Moist-Cold food storage keeps food garden-fresh . . . even uncovered!

No Defrosting, because frost never builds up in refrigerator section!

Bigger, Roomier than ever. 20% more storage space per sq. ft. of floor space than older models!

Butter Conditioner keeps a whole pound of butter or margarine just right for easy spreading! Adjustable control.

Aluminum Space Maker Door Shelves for easy-to-reach storing of frequently used items! All shelves aluminum!

Redi-Cube® Ice Trays let you pick out one cube at a time or as many as you like!

WONDERFUL NEW FEATURES INCLUDING:

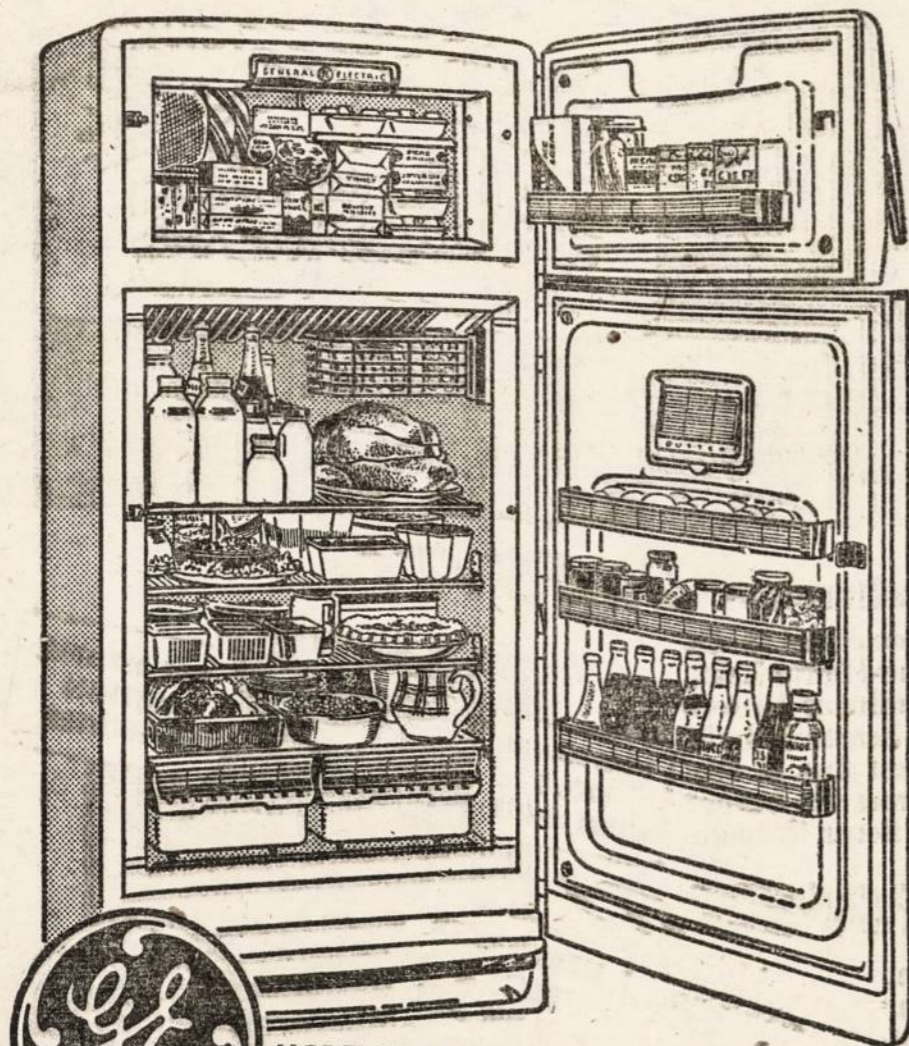
Roto-Cold Refrigeration. Cold air circulates in refrigerator section so that all parts of it are uniformly cold!

No Defrosting. Frost never builds up in the refrigerator section!

Moist-Cold. High humidity keeps foods extra-fresh . . . even without covering—yet refrigerator walls stay dry!

Bigger, Roomier Than Ever. Has 39% more storage space per square foot of floor space than older models!

So new and beautiful! So different! You'll be amazed!

MODEL LH-11K-11 cu ft

REFRIGERATOR-FREEZER

LEO BERMAN HARDWARE & APPLIANCES

1638 WEST 63rd STREET

(1 block West of Ashland on 63rd St.)

HEmlock 4-6800

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

tinu lietuviškuoju litu, Jonas K. Karys nuotaikingai perveda skaitytoją per įvykius bei faktus kartu mokslisku ir patriotisku tonu. Net Sedos "Kreismantano" leistieji pinigai ir Panevėžio Darbininkų Tarybos "rubliai" ir "kapeikos" parodyti ir foto nuotraukomis pa-vaizduoti. Dėl skaičių tikslumo lentelėse nereikės abejoti. Jose nėra korektūros klaidų, nes atspausdinta klišėmis. Šaltinių ir literatūros sąrašas (46 šakoti vienetai) rodo, kad veikalas "Nepriklausomos Lietuvos Pinigai", yra ruoštas ilgai, rūpestingai ir visu rimtumu.

Imant chronologiškai, J. K. Karys savo knygoje paliečia Rusijos caro rublius Vokietijos kaiserio markes, ostrublius, ostmarkes; permeta įvairius Lietuvą alinčius pašalinius atsiskaitymo ženklus (vokiečių karių ir valdininkų I okupacijos laikų "pinigus", Panevėžio "revoliucionierių" (1918) "notas", rusų pašto markutes — "monetas", "kerenkas", bermontininkų markes, latvių ankstyvuosius rublius, ėjusius Palangos-Šventosios rajone 1919—1921 m., Klaipėdos "Notgeld", Rusijos dumos ir ankstyvuosius bolševikų rublius, aiškina, kaip ostpinigiai tapo Lietuvos Respublikos valiuta, kas buvo auksinas; plačiai išdėsto mūsų lito istoriją, teoriją ir padengimą. Visa tai papildyta fotografijomis. Ostpinigių ir lito notų bei monetų nuotraukos surinktos iki vienos. Ilustracijos gana aiškios. Ir visi kiti spaudos darbai atlikti gana gerai.

Po lito seka įdomus skyriai: "Lietuvos Monetų Kalykla Kaune" ir "Kaip bolševikai parmušė litą". Priedeliu eina "Uždarbiai ir kainos Lietuvoje" (nepriklausomybės laikais ir bolševikams okupavus).

Kalba — su visomis jo kaip seno žurnalisto, iškalbos savybėmis. Pasitaiko žodžių ir išsireškimų su kuriais kalbininkas nesutiks. Kai kurie rašybos defektai veikalo vertės nemažina.

Plati santrauka anglų kalba sudaro galimybės viso pasaulio numizmatikams naudotis šia knyga ir kartu daug ką apie mūsų Tėvynę patirti.

Knyga tinka padovanoti (kaip knyga ir kaip albumas) taip mokančiam taip nemokančiam lietuviškai skaityti.

Kadangi nesu nei istorikas, nei numizmatikas-specialistas, tai šiais klausimais išsirtarti palieku kitiems. Aš noriu pabrėžti, kad skaitytojas šioje knygoje

JEIGU JŪSŲ KOJOS NIEŽTI,

dega, skauda, — vartokite ZALB, ir vėl galėsite šypsotis. Taip pat gera priemonė suminkštinti nuospaudas ir sukietėjusias vietas. Stebėtini rezultatai. Sudarytas iš 7 aktyvių dalių, kurios greitai padeda. Atsiųskite \$1.00 (ne C.O.D.), gavę pasiūsimė.

**BRIDGEFIELD DRUG
COMPANY,**
Dept. 13,

461 Gregory St.,
Bridgeport, Conn.

8—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, DECEMBER 12, 1953

ras daug dvasinio turto; ji atkurs jam daug mielų prisiminimų iš brangios Tėvynės; ji padės jam ir jo vaikams išlaikyti lietuvišką galvoseną ir lietuvišką širdį.

Visos knygos metrika: "Nepriklausomos Lietuvos Pinigai", Ostrublis, Ostmarkė, auksinas, litas — istorija ir numizmatika (160 paveikslų); 256 puslapiai. New York, 1953. U.S.A. Išleido — "Aukselis". Spausdino — Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyn. Kaina — \$5.

Port Chester, N. Y.

DIDELIS IŠPARDAVIMAS

PRIEŠ KALĖDAS
Auksinių Daiktų Krautuvė

John A. Kass

4102 Archer Avenue

(priešais Mozart Street)

Telefonas: LAFAYETTE 3-8617

Su nuolaida nuo 25 iki 50%

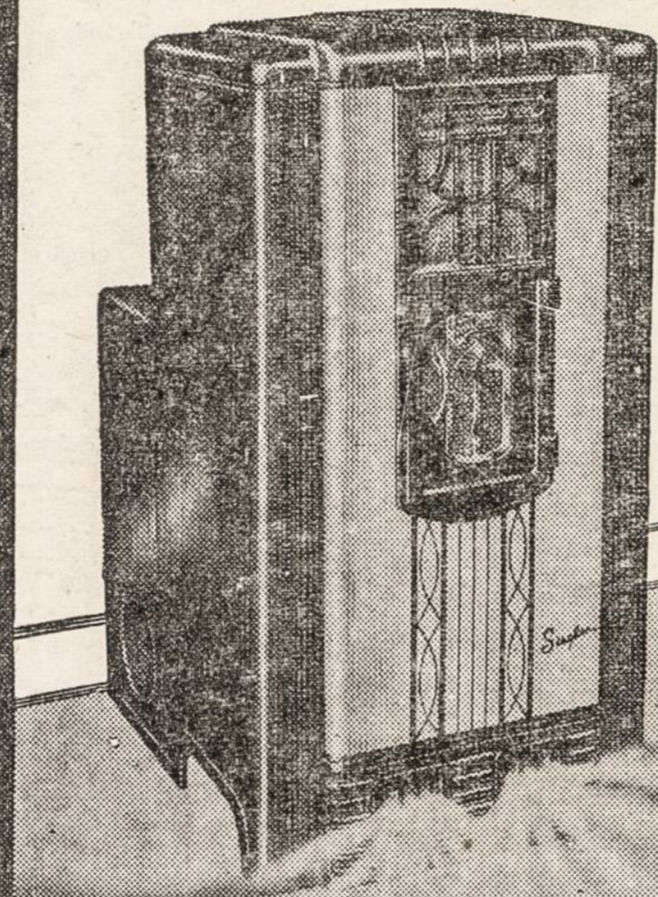
Galima nusipirkti, įmokant nedidelę sumą ir atsiimant prieš Kalėdas, įvairius laikrodžius, deimantinius žiedus, apyrankes, kryželius, karolius, rašomas plunksnas ir elektrinius namų apyvokos reikmenis.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

FURNACE HEAT

No costly pipes or registers to install or clean!

Siegler
PATENTED AUTOMATIC
OIL or GAS HEATERS

Tropical Floor Heat

GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

This 'Two-in-one Heatmaker' DOES IT!

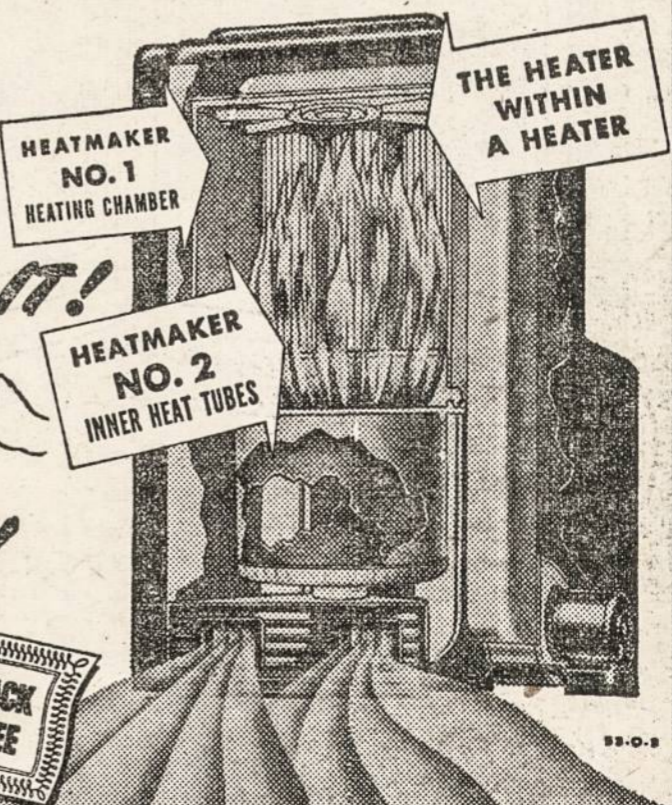
Siegler captures the *Top-o'-the-Flame* heat that's **4 Times Hotter** than *Side-o'-the-Flame* heat, doesn't waste it up the flue as ordinary heaters do. This extra, patented, inner heater is built right into the heart of the hottest fire. It captures the **4 Times Hotter** Heat from the burner flame and pours it out over the floors throughout your home.

This 'Match-Test' PROVES IT!

Your dealer will demonstrate. You'll see and feel how Siegler captures the **4 Times Hotter Top-o'-the-Flame** heat and forces it over your floors throughout your home.

This GUARANTEES IT!

"If your Siegler Oil Heater doesn't deliver more and hotter heat over the floors than ANY comparable size heater on the market today, regardless of make or price, you get your money back!"

SEE YOUR NEAREST DEALER OR WRITE SIEGLER, CENTRALIA, ILL.

A FURNACE JOB OF HEATING FOR THE PRICE OF A HEATER!

AMERICAN FURNITURE & RADIO STORES

1523 No. Milwaukee Avenue

HUMboldt 6-5000

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS